

МАТЕРІАЛИ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВІЛЬНИМ ВИБОРОМ СТУДЕНТА “ІРЛАНДСЬКИЙ МОДЕРНІЗМ: Єйтс, Джойс, Беккетт”

(ОКР «Магістр». Філологія, I курс, II семестр)

доц. Сенчук І.А.

I. ТЕМИ І ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Загальні тенденції розвитку ірландської літератури к. XIX – XX ст.

1. Поняття «англо-ірландської літератури».
2. Проблема ірландської національної і літературної ідентичності.
3. Рух «Ірландське літературне відродження» як спроба культурного опору англійській колонізації на зламі XIX–XX століть.

Лекція 2. Місце і значення творчості Вільям Б. Єйтса в контексті європейського модернізму.

1. Біографічні передумови формування мистецького обличчя письменника.
2. Автобіографічні мотиви в творчості Єйтса.
3. Єйтс в українських перекладах.

Лекція 3. Модерністські пошуки Вільяма Б. Єйтса в поезії.

1. Авторська концепція поетичної творчості та її втілення в поезії Єйтса.
2. Класична традиція та модерністські тенденції в поезії Єйтса: літературні впливи.
3. Тематика і жанрово-стильові особливості поезії Єйтса.

Лекція 4. Вільям Б. Єйтс як «поет деколонізації».

1. Ірландія в міфопоетичній концепції світу Єйтса.
2. Кельтський елемент у поезії ірландського письменника.
3. Постколоніальний дискурс у поезії Єйтса.

Лекція 5. Філософсько-естетичні засади творчості Вільяма Б. Єйтса.

1. В.Б. Єйтс і теософія.
2. В.Б. Єйтс і Ф. Ніцше: ідея «вічного повернення» як основа циклічності буття.
3. В.Б. Єйтс і В. Блейк: проблема дуалістичності особистості й буття.
4. «Візія» як філософська система і метафізична основа пізньої лірики Єйтса.

Лекція 6. Вільям Б. Єйтс як творець сучасної поетичної міфологічної драми.

1. Умовно-поетичний театр Єйтса: театральна концепція.
2. Роль міфо-фольклорних елементів у ранніх драмах Єйтса.

Лекція 7. Еволюція драматичного методу Вільяма Б. Єйтса.

1. Єйтс і японський середньовічний театр Но.
2. Авторська інтерпретація образу Кухуліна.
3. Мотиви християнської міфології в драматургії Єйтса.
4. Новаторство Єйтса-драматурга.

Лекція 8. Джеймс Джойс – ключова постать світової літератури модернізму.

1. Біографічні передумови формування мистецького обличчя Джойса. Джойс і католицизм. Життєпис Джойса-вигнанця, ставлення митця до Ірландії.
2. Автобіографічне начало творчості ірландського письменника.
3. Джойс і літературний Дублін: відмінність позицій.
4. Джойс та Ібсен: схожість світоглядних і естетичних позицій.

Лекція 9. Становлення Джойса-модерніста.

1. Становлення модерністичної новели в творчості Джойса: збірка «Дублінці». Задум, композиція, тематика, особливості стилю.
2. Місце «Джакомо Джойс» у творчій спадщині Джойса, новаторство оповідної манери.

Лекція 10. «Портрет митця замолоду» як зразок модерністичного письма.

1. Трансформація жанру «роману виховання» в творчості Джойса.
2. Особливості оповідної структури роману «Портрет митця замолоду».
3. Концепція мистецтва Джойса. Поняття «епіфанії» в естетичній системі письменника.

Лекція 11. Концепція нового модерністичного роману: «Улісс».

1. Роман «Улісс» Джойса – енциклопедія модернізму. Літературний світ про «Улісс».
2. Міф як засіб моделювання світу та спосіб інтелектуалізації прози в романі.
3. Особливості композиційної побудови, система персонажів, наративні стратегії, мовні експерименти, символіка роману.
4. Техніка «потому свідомості», його стильова і мовна організація в романі.

Лекція 12. «Поминки Фіннеганові» Джойса як зразок «відкритого твору».

1. Філософські основи «Поминок Фіннеганових».
2. Міфологізування як панівна стихія роману. Особливості оповідної структури.
3. «Поминки Фіннеганові» як зразок «відкритого твору»: проблема інтерпретації.
4. Значення творчості Джойса для літературного процесу ХХ століття.

Лекція 13. Творчість Семюела Беккетта з позицій модерністської поетики.

1. Життя Беккетта і культурний та інтелектуальний контекст доби.
2. Беккетт і Ірландія. Джойс і Беккетт: схожість світоглядних і естетичних позицій.
3. Філософсько-естетичні доміанти творчості Беккетта.

Лекція 14. Становлення Беккетта-письменника в контексті європейського модернізму. Англomовна спадщина Беккетта.

1. «More Pricks than Kicks» як модерністський роман у новелах: особливості оповідної структури та просторової організації.
2. Роман Беккетта «Мерфі»: жанрові і художні особливості, проблематика.

Лекція 15. Семюел Беккетт і «Театр абсурду».

1. Беккетт і «філософія абсурду».
2. Феномен абсурду як поетологічний метод в драматичних текстах Беккетта.
3. Проблема «людина і світ» у драматичній творчості Беккетта.
4. Новаторство Беккетта-драматурга. Беккетт в українських перекладах.

Лекція 16. Поетика абсурдистської драми Беккетта: «Чекаючи на Годо».

1. Концепція людини та людства у п'єсі Беккетта «Чекаючи на Годо».
2. Тематика і проблематика п'єси Беккетта.
3. «Чекаючи на Годо» як «антидрама»: поетологічні особливості.

Модуль: «Ірландський модернізм: Сйтс, Джойс, Беккетт».

• РЕКОМЕНДОВАНА ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА:

Yeats, William Butler. Poems. Essays.

On Baile's Strand. / At Hawk's Well. / The Death of Cuchulain.

Deirdre. / Resurrection. / Calvary. / The Words upon the Window-Pane.

Joyce, James. Dubliners. Ulysses.

Beckett, Samuel. More Pricks than Kicks. Waiting for Godot.

• РЕКОМЕНДОВАНА КРИТИЧНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох. – К.: Факт, 2007.
2. Віконська Д. Джеймс Джойс. Тайна його мистецького обличчя. – Львів: [НТШ], Арс-Графіка, 1934.
3. Гарин И. И. Век Джойса. – М.: ТЕРРА – Книжный клуб, 2002.
4. Гончаренко Э. П. «Дублинцы» Джеймса Джойса: классика модернистской новеллы. – Днепропетровск: Наука и образование, 2000.
5. Гончаренко Э. П. Творчество Джеймса Джойса и модернизм 1900–1930 гг. – Днепропетровск: Наука и образование, 2000.
6. Єйтс В. Б. Вибрані твори: поезії, поеми та драми / пер. з англ. О. Мокровольський; передм. С. Павличко; післямова І. Мокровольської. – К.: Юніверс, 2004.
7. Жантєєва Д. Г. Джеймс Джойс (1882–1941). – М.: Высшая школа, 1967.
8. Затонський Д.В. Про модернізм і модерністів. – К.: Дніпро, 1972.
9. Ионкис Г. Э. Английская поэзия XX века (1917–1945). – М.: Высшая школа, 1980.
10. Йейтс У. Б. Видение: поэтическое, драматическое, магическое. – М.: Логос, 2000.
11. Коляда О. В. Міфопоетика драматургії абсурду (на матеріалі творів Семюеля Беккета): автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. філол. наук. – Донецьк, 2008.
12. Література Англії ХХ століття: навчальний посібник / К.О. Шахова, Н.Ю. Жлуктенко, С.Д. Павличко та інш. – К.: Либідь, 1993.
13. Павличко С. Д. Вільям Батлер Єйтс // Зарубіжна література: Дослідження та критичні статті / С. Д. Павличко. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001.
14. Сенчук І. Ірландський модернізм кінця ХІХ – першої половини ХХ століть: В.Б. Єйтс і Дж. Джойс. – Львів: ЛНУ, 2011.
15. Сенчук І. Міфопоетика Вільяма Б. Єйтса: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. філол. наук. – Миколаїв, 2012.
16. Хоружий С. С. «Улисс» в русском зеркале // Джойс Дж. Избранное: В 2 т. – М.: ТЕРРА, 1997. – Т. 2. – С. 361–558.
17. Эко У. Поэтики Джойса. – СПб.: Симпозиум, 2003.
18. Эсслин М. Сэмюэль Беккет. В поисках себя // Эсслин М. Театр абсурда / Пер. с англ. Г. Коваленко. – СПб.: Балтийские сезоны, 2010. – С. 31-94.
19. Anderson C. James Joyce. – London: Thames and Hudson, 1998.
20. Bloom H. Yeats. – London: Oxford UP, 1972.
21. The Cambridge Companion to Beckett / Ed. by John Pilling. – Cambridge; New York: Cambridge UP, 1994.
22. McDonald R. The Cambridge Introduction to Samuel Beckett. – Cambridge; New York: Cambridge UP, 2006.
23. O'Brien E. the Question of Irish Identity in the Writings of William Butler Yeats and James Joyce. – Lampeter, Wales UK: Edwin Mellen Press, 1998.
24. Rosenthal M. L. Running to Paradise: Yeats' Poetic Art. – New York; Oxford: Oxford University Press, 1994.
25. Tindall W. Y. A Reader's Guide to James Joyce. – Syracuse: Syracuse University Press, 1995.

II. ТЕМИ І ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ-ДИСКУСІЙ

Тема 1. Еволюція драматичного методу Єйтса: на прикладі циклу драм про Кухуліна

1. Театральна концепція Вільяма Б. Єйтса.
2. Образ Кухуліна як ідейний та емоційний центр циклу.
3. Матриця ініціації як структурна основа циклу драм про Кухуліна.
4. Поетологічні особливості драм про Кухуліна: еволюція Єйтсового методу.
5. Авторський голос у п'єсах про Кухуліна: своєрідність та особливості функціонування ремарки.

Тема 2. Становлення Джойса-модерніста: збірка оповідань «Дублінці»

1. Збірка «Дублінці» як структурне і художнє ціле.
2. Дублін як географічний, емоційний і психологічний локус та образ Ірландії.
3. Тематика і проблематика збірки «Дублінці»: сюжетний план.
4. Особливості оповідної структури: авторська оповідь і мовлення героїв.
5. Аналіз мовних, стильових, поетологічних засобів, розроблених Джойсом: наявність метафор-символів, принцип контрасту, роль повторів.
6. «Епіфанія» як художній прийом.

Тема 3. Проблема «людина і світ» у драмі Беккетта «Чекаючи на Годо»

1. Беккетт і «філософія абсурду»: тематика і проблематика п'єси.
2. Концепція людини та людства у п'єсі Беккетта «Чекаючи на Годо»: система персонажів.
3. «Чекаючи на Годо» як «антидрама»: поетологічні особливості.
4. Часопростір (хронотоп) п'єси Беккетта «Чекаючи на Годо».
5. Особливості функціонування ремарки.

III. ТЕМИ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студентів передбачає:

- читання художніх творів із запропонованого списку художньої літератури;
- підготовка до дискусій у класі;
- написання есе.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ (переклад+есе)

Кожному студенту пропонується перекласти на українську мову та проаналізувати (не менше 2 сторінок) один вірш В.Б. Єйтса (за вибором студента).

Проаналізувати один вірш В.Б. Єйтса за планом:

- Вступ (час написання твору, збірка);
- Жанр; структура;
- Поетичний розмір та римування вірша;
- Тематика вірша: ключові мотиви;
- Символіка, ключові образи вірша, алюзії;
- Мовні засоби, які сприяють емоційному забарвленню твору (лексика, тропи тощо).
- Складнощі перекладу.

IV. РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Поточне тестування та самостійна робота					сума
Модуль	Активність під час лекцій-дискусій	Есе	Переклад вірша	Конспект лекцій	
30	30	10	20	10	100

V. МОДУЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ

Підготовка до письмової модульної контрольної роботи передбачає вивчення теоретичного матеріалу відповідно до окресленої теми спецкурсу на основі опрацювання рекомендованої навчально-методичної літератури та використання конспектів лекцій, а також літературно-критичних статей.

Орієнтовні модульні питання:

1. Поняття «англо-ірландської» літератури.
2. Рух «Ірландське літературне відродження» як спроба культурного опору англійській колонізації.
3. Кельтський елемент в поезиці В.Б. Єйтса.
4. В.Б. Єйтс як «поет деколонізації».
5. Поетичний світ В.Б. Єйтса: ключові образи і мотиви.
6. Символізм поезії В.Б. Єйтса: особливості поетичного методу.
7. Театральна концепція В.Б. Єйтса.
8. В.Б. Єйтс і традиція середньовічного японського театру Но.
9. Інтерпретація образу Кухуліна в поетичній та драматичній творчості В.Б. Єйтса.
10. Мотиви християнської міфології в драматургічній творчості В.Б. Єйтса.
11. Особливості функціонування міфо-фольклорної традиції в творчості В.Б. Єйтса.
12. Новаторство Єйтса-драматурга.
13. Філософсько-естетичні доміанти творчості Беккетта.
14. Англомовна спадщина Беккетта: проблематика та особливості прозових творів.
15. Семюел Беккетт і «Театр абсурду».
16. Феномен абсурду як поетологічний метод в драматичних текстах Беккетта.

VI. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Естетичні виміри модернізму в літературі першої половини ХХ ст.
2. Загальні тенденції розвитку ірландської літератури кінця ХІХ – першої половини ХХ ст. Поняття «англо-ірландської літератури».
3. «Ірландське літературне відродження», його роль у розвитку ірландської культури на зламі ХІХ–ХХ століть. Проблема ірландської національної ідентичності.
4. Життєвий і творчий шлях В.Б. Єйтса: його вплив на подальший розвиток літератури ХХ ст.
5. Філософські основи світогляду В.Б. Єйтса. «Візія» як філософська система і метафізична основа творчості В.Б. Єйтса.
6. Ірландія в міфопоетичній картині світу В.Б. Єйтса. Кельтський елемент в поезиці В.Єйтса.
7. Особливості функціонування міфу в творчості В.Б. Єйтса.
8. Класична традиція та модерністські тенденції в поезії В.Б. Єйтса.
9. Театральна концепція В.Б. Єйтса.
10. Роль фольклорних елементів у ранній драматургії В.Б. Єйтса.
11. Інтерпретація образу Кухуліна в поетичній та драматичній творчості В.Б. Єйтса.
12. Мотиви християнської міфології в драматичній творчості В.Б. Єйтса.
13. «Поминки Фіннеганові» Дж. Джойса як зразок «відкритого твору»: проблема інтерпретації.
14. Творчість Семюела Беккетта з позицій модерністської поетики.
15. Життя Беккетта і культурний та інтелектуальний контекст доби.
16. Філософсько-естетичні доміанти творчості Беккетта.
17. Англомовна спадщина Беккетта: проблематика та особливості прозових творів.
18. Семюел Беккетт і «Театр абсурду». Беккетт і «філософія абсурду».
19. Феномен абсурду як поетологічний метод в драматичних текстах Беккетта.
20. Проблема «людина і світ» у драмі Беккетта «Чекаючи на Годо».